

Đẩy mạnh công tác phân loại chất thải rắn sinh hoạt để tối ưu hóa nguồn tài nguyên rác thải

Trong công tác BVMT, phân loại chất thải rắn sinh hoạt (CTRSH) tại nguồn là một trong những vấn đề cấp thiết hiện nay. Luật BVMT số 72/2020/QH14 được Quốc hội thông qua ngày 17/11/2020 đã đưa ra 6 Điều quy định về quản lý CTRSH, trong đó bao gồm các nội dung: Phân loại, lưu giữ, chuyển giao CTRSH (Điều 75); Điểm tập kết, trạm trung chuyển CTRSH (Điều 76); Thu gom, vận chuyển CTRSH (Điều 77); Xử lý CTRSH (Điều 78); Chi phí thu gom, vận chuyển, xử lý CTRSH (Điều 79); Xử lý ô nhiễm, cải tạo môi trường bãi chôn lấp CTRSH (Điều 80). Các quy định này định hướng cách thức quản lý, ứng xử với chất thải; thúc đẩy người dân phân loại, giảm thiểu CTRSH phát sinh tại nguồn, đồng thời, quy định trách nhiệm của Bộ TN&MT, UBND các cấp, các cơ quan, tổ chức, hộ gia đình, cá nhân trong việc quản lý CTRSH.

PHÂN LOẠI CTRSH PHÙ HỢP VỚI TÌNH HÌNH THỰC TẾ CỦA ĐỊA PHƯƠNG

Một trong những điểm mới của Luật BVMT năm 2020 là thay đổi cách tiếp cận về quản lý chất thải với quan điểm xuyên suốt coi chất thải là tài nguyên; thúc đẩy phân loại rác thải tại nguồn; định hướng cách thức quản lý, ứng xử với chất thải, góp phần thúc đẩy kinh tế tuần hoàn ở Việt Nam hướng tới mục tiêu đem lại môi trường sống trong lành cho sự phát triển bền vững. Thực hiện Khoản 5 Điều 79 Luật BVMT năm 2020, ngày 2/11/2023, Bộ TN&MT đã ban hành Hướng dẫn kỹ thuật về phân loại CTRSH tại Công văn số 9368/BTNMT-KSONMT nhằm hỗ trợ UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương nghiên cứu, áp dụng trong quá trình xây dựng, ban hành quy định chi tiết phân loại CTRSH phù hợp theo tình hình thực tế tại từng địa phương.

Hướng dẫn được xây dựng trên quan điểm bảo đảm phù hợp Luật BVMT năm 2020, Nghị định số 08/2022/NĐ-CP ngày 10/1/2022 quy định chi tiết một số điều của Luật BVMT, Thông tư số 02/2022/TT-BTNMT ngày 10/1/2022 quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật BVMT và các văn bản Luật khác có liên quan, chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước. Hướng dẫn kỹ thuật đưa ra nhận diện tối đa các loại CTRSH phát sinh trong quá trình sinh hoạt để địa phương nghiên cứu, áp dụng đưa vào quy định bảo đảm phù hợp với thực tiễn tại địa phương.

Tại khoản 7 Điều 75 Luật BVMT quy định: Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, tổ chức chính trị - xã hội các cấp vận động cộng đồng dân cư, hộ gia đình, cá nhân thực hiện phân loại CTRSH. Khuyến khích hộ gia đình, cá nhân ở nông thôn phát sinh CTRSH thực hiện phân loại, lưu giữ và chuyển giao CTRSH theo quy định. Cũng tại khoản 2

Điều 79 Luật BVMT quy định trường hợp hộ gia đình, cá nhân không phân loại hoặc phân loại không đúng quy định tại điểm a và điểm b khoản 1 Điều 75 của Luật BVMT thì phải chi trả giá dịch vụ thu gom, vận chuyển và xử lý như đối với CTRSH khác. Với những quy định tại Luật BVMT nêu trên, hộ gia đình cá nhân được lựa chọn giữa việc thực hiện phân loại CTRSH theo quy định hoặc chi trả tiền thu gom, vận chuyển, xử lý CTRSH trong trường hợp không phân loại hoặc phân loại không đúng quy định. Đồng thời, Luật BVMT đã thể hiện tinh thần khuyến khích, không bắt buộc việc thực hiện phân loại CTRSH thông qua việc giao trách nhiệm cho Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, tổ chức chính trị - xã hội các cấp vận động cộng đồng dân cư, hộ gia đình, cá nhân thực hiện phân loại CTRSH. Bên cạnh đó, việc triển khai thực hiện công tác phân loại CTRSH phụ thuộc vào điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội, cơ sở hạ tầng phục vụ thu gom, vận chuyển, xử lý; công nghệ xử lý đặc thù áp dụng tại từng địa phương trên thực tế.

Kinh nghiệm quốc tế cho thấy không có quy định chung áp dụng trên cả một quốc gia mà tại mỗi bang, mỗi khu vực khác nhau có các cách thức phân loại khác nhau để bảo đảm hiệu quả của công việc tái chế, xử lý chất thải. Do vậy, Bộ TN&MT đã xây dựng hướng dẫn kỹ thuật phân loại CTRSH với hình thức ban hành là công văn, làm cơ sở để UBND cấp tỉnh nghiên cứu, vận dụng trong quá trình xây dựng, ban hành quy định chi tiết tại địa phương nhằm bảo đảm tính khả thi tại từng địa phương.

PHÂN LOẠI CHẤT THẢI ĐỂ TỐI ƯU HÓA NGUỒN TÀI NGUYÊN RÁC THẢI

Phân loại CTRSH nhằm tách rác có giá trị tái chế tại nguồn, góp phần tạo nguồn nguyên liệu cho hoạt động tái chế, giảm khối lượng CTRSH được chôn lấp. Theo đó, Hướng dẫn kỹ thuật về phân loại CTRSH đưa ra nhận diện tối đa chủng loại CTRSH phát sinh từ hộ gia đình, cá nhân và phân loại thành 3 nhóm chất thải chính theo đúng quy định tại Khoản 1 Điều 75 Luật BVMT gồm: (1) Chất thải rắn có khả năng tái sử dụng, tái chế được chia thành 8 nhóm nhỏ gồm giấy thải; nhựa thải; kim loại thải; thủy tinh thải; vải, đồ da; đồ gỗ; cao su; thiết bị điện, điện tử thải bỏ. (2) Chất thải thực phẩm; (3) CTRSH khác được chia thành 3 nhóm nhỏ gồm chất thải nguy hại; chất thải công kênh; chất thải khác còn lại.

Đối với chất thải rắn có khả năng tái sử dụng, tái chế như giấy thải, nhựa thải, kim loại thải, thủy tinh thải... cần phải loại bỏ nước, dung dịch chứa bên trong; thực phẩm, sản phẩm chứa đựng ban đầu; thu gọn, ép dẹt, giảm kích thước, thể tích; thu, xếp gọn các vật sắc nhọn để tránh gây thương tích trong quá trình phân loại, thu

gom và xử lý. Đối với chất thải là vải, đồ da, đồ gỗ nên tái sử dụng đối với các đồ vật sạch, các vật dụng còn nguyên vẹn; thu gom, giảm kích thước, thể tích đối với các vật dụng đã bị hư hỏng để tái chế. Đối với thiết bị điện, điện tử thải bỏ như máy ảnh và máy ghi hình; điện thoại di động và điện thoại để bàn; máy tính để bàn và màn hình; tủ lạnh, tủ đông, máy điều hòa... cần giữ nguyên hình dạng, không tháo rời.

Đối với chất thải thực phẩm như thức ăn thừa; thực phẩm hết hạn sử dụng; các loại rau, củ, quả, trái cây và các phần thải bỏ sau khi sơ chế, chế biến món ăn,...; các sản phẩm bỏ đi từ thịt gia súc, gia cầm; thủy, hải sản bảo đảm được đựng, chứa trong vật đựng, túi, bao bì,... kín, không rò rỉ, ngăn ngừa mùi phát tán.

Đối với CTRSH khác được chia thành 3 nhóm:

Nhóm chất thải nguy hại là bao bì đựng thuốc bảo vệ thực vật, axit thải, dung môi thải, kiểm thải... từ hoạt động sinh hoạt; sơn, mực, chất kết dính (loại có các thành phần nguy hại trong nguyên liệu sản xuất); găng tay, giẻ lau dính dầu, hóa chất; kim tiêm, khẩu trang, bông băng bị nhiễm khuẩn từ người bệnh phải bảo đảm được đựng, chứa trong vật đựng, túi, bao bì... để an toàn, tránh phát tán chất thải nguy hại ra ngoài môi trường; thu, xếp gọn các vật sắc nhọn (như kim tiêm) để tránh gây thương tích trong quá trình phân loại, thu gom và xử lý. Với chất thải là các loại bóng đèn huỳnh quang thải; thủy tinh hoạt tính thải; nhiệt kế chứa thủy ngân thải thì không đập vỡ, trong trường hợp bị vỡ thì lưu giữ bảo đảm an toàn tránh gây thương tích, ngăn ngừa phát tán thủy ngân trong quá trình phân loại, thu gom và xử lý. Đối với các loại pin, ắc quy thải thì phải giữ nguyên hình dạng, không tháo rời.

Nhóm chất thải công kênh như tủ, bàn ghế, sofa, giường, nệm, cũ hỏng; tủ sắt, khung cửa, cánh cửa... cần được thu gom, giảm kích thước, thể tích. Trường hợp tháo dỡ thì chất thải sau đó được phân loại vào các nhóm chất thải tương ứng.

Nhóm chất thải khác còn lại là vỏ các loại hạt, vỏ trứng, xơ dừa, rơm, trấu... từ hoạt động sinh hoạt; chiếu cói; chiếu tre, trúc; gối mây, tre...; lông gia súc, gia cầm...; bã các loại cà phê, trà (túi trà), bã mía, xác mía, lõi ngô (cùi bắp)...; chất thải từ làm vườn từ hộ gia đình như lá, rễ, cành cây nhỏ, cỏ, hoa... cần được thu gom, giảm kích thước, thể tích. Đối với phân động vật cảnh; xác động vật cảnh chết không do dịch bệnh... cần chứa trong vật đựng kín, không rò rỉ, ngăn ngừa phát tán mùi. Đối với chất thải là tã, bỉm, băng, giấy vệ sinh, giấy ăn đã sử dụng; các loại hộp xốp; các loại sản phẩm nhựa sử dụng một lần; bã kẹo cao su, đầu lọc thuốc lá...; bóng bay, băng keo dán, tấm bông tai, tấm chỉ kẻ răng; vỏ thuốc... cần phải thu gom, giảm kích thước, thể tích, bảo đảm tránh rơi vãi.

Để triển khai quy định việc phân loại CTRSH, Bộ TN&MT có trách nhiệm quy định yêu cầu kỹ thuật về BVMT đối với điểm tập kết, trạm trung chuyển CTRSH (khoản 2 Điều 76); quy định yêu cầu kỹ thuật về BVMT

đối với phương tiện vận chuyển CTRSH; ban hành tiêu chí về công nghệ xử lý CTRSH; xây dựng hướng dẫn phương pháp định giá dịch vụ xử lý CTRSH; quy định định mức kinh tế, kỹ thuật về thu gom, vận chuyển và xử lý CTRSH; hướng dẫn kỹ thuật về phân loại 2 CTRSH; hướng dẫn việc thực hiện quy định tại khoản 1 Điều 79 Luật BVMT (khoản 5 Điều 79); hướng dẫn đóng bãi chôn lấp CTRSH (khoản 4 Điều 80).

UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương có trách nhiệm quyết định việc phân loại cụ thể CTRSH khác theo hướng dẫn của Bộ TN&MT (Khoản 2 Điều 75); bố trí mặt bằng điểm tập kết, trạm trung chuyển CTRSH đáp ứng yêu cầu về BVMT theo quy định của Bộ TN&MT (Khoản 2 Điều 76); lựa chọn cơ sở thu gom, vận chuyển CTRSH (Khoản 1 Điều 77); lựa chọn cơ sở xử lý CTRSH (Khoản 2 Điều 78); quy hoạch, bố trí quỹ đất cho khu xử lý CTRSH, thực hiện việc giao đất kịp thời để triển khai xây dựng và vận hành khu xử lý CTRSH trên địa bàn; bố trí kinh phí cho việc đầu tư xây dựng, vận hành hệ thống thu gom, lưu giữ, trung chuyển, vận chuyển và xử lý CTRSH; hệ thống các công trình, biện pháp, thiết bị công cộng phục vụ quản lý CTRSH trên địa bàn (Khoản 6 Điều 78); quy định chi tiết về quản lý CTRSH của hộ gia đình, cá nhân trên địa bàn; quy định giá cụ thể đối với dịch vụ thu gom, vận chuyển và xử lý CTRSH; quy định cụ thể hình thức và mức kinh phí hộ gia đình, cá nhân phải chi trả cho công tác thu gom, vận chuyển và xử lý CTRSH dựa trên khối lượng hoặc thể tích chất thải đã được phân loại (khoản 6 Điều 79).

UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương nghiên cứu, áp dụng Hướng dẫn kỹ thuật về phân loại CTRSH để xây dựng kế hoạch và triển khai hoạt động phân loại CTRSH phát sinh từ hộ gia đình, cá nhân trên địa bàn bảo đảm phù hợp với các quy định tại Luật BVMT và các văn bản hướng dẫn thực hiện; trong đó lưu ý việc phân loại CTRSH nhằm thúc đẩy tăng cường tái sử dụng, tái chế chất thải, sản phẩm thải bỏ, tận dụng tối đa giá trị, kéo dài vòng đời của sản phẩm, vật liệu; khuyến khích cơ quan, tổ chức, cộng đồng dân cư, hộ gia đình, cá nhân tham gia chương trình tái chế, xử lý chất thải của tổ chức, cá nhân sản xuất, nhập khẩu theo quy định của Luật BVMT và các văn bản hướng dẫn thực hiện; giảm tối đa lượng chất thải phải xử lý. Việc phân loại CTRSH cần phù hợp với hạ tầng kỹ thuật BVMT, công nghệ xử lý chất thải hiện có; điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội; phù hợp với nội dung quản lý chất thải trong các quy hoạch cấp tỉnh, quy hoạch BVMT quốc gia; nguồn lực tài chính của địa phương.

Bên cạnh đó, UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương tổ chức tuyên truyền, phổ biến cho cơ quan, tổ chức, cộng đồng dân cư, hộ gia đình, cá nhân thực hiện phân loại CTRSH phát sinh từ hộ gia đình, cá nhân; triển khai thực hiện phân loại CTRSH chậm nhất là ngày 31/12/2024.

NGUYỄN HẰNG